

RP 86/2021 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det en ändring i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om företagares rätt till arbetsmarknadsstöd föreslås bli förlängda till och med den 30 september 2021, eftersom covid-19-pandemin ännu pågår.

Propositionen hänför sig till den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2021 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
3 Målsättning	5
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	5
4.1 De viktigaste förslagen.....	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	5
5 Remissvar	7
6 Ikraftträdande.....	8
7 Verkställighet och uppföljning	8
8 Förhållande till budgetpropositionen	8
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	8
LAGFÖRSLAG	11
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	11
BILAGA	12
PARALLELLTEXT	12
Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.....	12

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Den 11 mars 2020 deklarerade Världshälsoorganisationen (WHO) att epidemin av den smittsamma sjukdomen covid-19 orsakad av det nya coronaviruset är en pandemi. Eftersom epidemin fortsätter minskar fortsättningsvis den ekonomiska verksamheten i samhället, beroende på bransch. Detta har lett till att konsumentefterfrågan har minskat kraftigt.

En temporär ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) trädde i kraft den 8 april 2020. Ändringen gällde företagares rätt till arbetsmarknadsstöd. Giltighetstiden för den temporära ändringen har tidigare förlängts den 1 juli 2020, den 1 januari 2021 och den 1 april 2021. Den temporära ändringen gäller till och med den 30 juni 2021.

Vid sina överläggningar den 20 april 2021 godkände regeringen en plan för avveckling av coronarestriktionerna. När epidemiläget är stabilt, vaccinationerna framskrider och epidemin avtar till följd av säsongvariationer blir det möjligt att lindra och avveckla de begränsningsåtgärder och rekommendationer om begränsningar som regeringen har infört för att stävja covid-19-epidemin. De uppskattade tidsplanerna är förenade med betydande osäkerhetsfaktorer.

När begränsningarna och rekommendationerna i anslutning till covid-19-epidemin avvecklas kommer konsumentefterfrågan att återhämta sig och förutsättningarna för företagsverksamhet att återgå till en bättre nivå. Återhämtningen i fråga om konsumentefterfrågan och företagsverksamheten kan dock fördröjas beroende på bransch, och därför bedöms det att också inkomstbildningen inom företagsverksamheten sannolikt fördröjs. Regeringen anser därför att giltighetstiden för den temporära ändring som tryggar företagarnas försörjning behöver förlängas, vilket föreslås i denna proposition.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet.

Vid sina överläggningar den 14 april 2021 beslutade regeringen att den temporära ändringen i fråga om företagares rätt till arbetsmarknadsstöd ska förlängas. Propositionen har utarbetats skyndsamt för att trygga företagares rätt till utkomstskydd i den exceptionella situation som covid-19-epidemin utgör. Huruvida epidemiläget ger orsak till begränsningar och rekommendationer under de kommande månaderna går inte att förutse exakt. Dessutom är det möjligt att pandemin pågår globalt en tid så att den emellanåt tilltar, emellanåt går in i en lugnare fas. Eftersom situationen är så oförutsägbar har det inte varit möjligt att inleda beredningen tidigare.

Propositionen har varit på remiss under tiden 23–30 april 2021. Social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, finansministeriet, Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS), Ålands landskapsregering, de viktigaste arbetslivsorganisationerna, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret), arbets- och näringsbyråerna, Folkpensionsanstalten och Arbetslöshetskassornas Samorganisation har beretts tillfälle att yttra sig om propositionen.

Med hänsyn till tidtabellen för beredningen finns det grundad anledning att avvika från det som anges i anvisningen för hörande vid författningsberedning om minst sex veckors remisstid. Remissbehandlingen har omfattat de relevanta instanserna.

De handlingar som gäller propositionen finns att tillgå i den offentliga tjänsten under adressen <https://tem.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med identifieringskod [TEM041:00/2021](https://tem.fi/sv/projekt-och-lagberedning).

2 Nuläge och bedömning av nuläget

I systemet med utkomstskydd för arbetslösa betraktas som företagare en person som är företagare enligt lagen om pension för företagare (1272/2006) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006). Som företagare betraktas också personer som uppfyller vissa kriterier som har att göra med innehav och ställning i ett företag samt arbete i företag.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa har ändrats genom en bestämmelse som gäller fram till den 30 juni 2021 och enligt vilken en företagare kan ha rätt till arbetsmarknadsstöd, om hans eller hennes heltidsarbete i företaget har upphört på grund av covid-19-pandemin. En persons arbete på heltid anses ha upphört på grund av att arbetsmängden i företaget har minskat eller om inkomsten av företagsverksamheten för varje person som deltar i arbetet som företagare är mindre än 1 089,67 euro i månaden och inkomstminskningen beror på covid-19-pandemin. I regel förutsätter arbetslöshetsförmån att hela företagsverksamheten upphör.

Den inkomstgräns som anges i bestämmelsen, 1 089,67 euro i månaden, motsvarar beloppet för den månatliga gräns som gällde 2020 i fråga om arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning för företagare. När den temporära bestämmelsen tillämpas justeras inte inkomstgränsen med den lönekoeficient som avses i 14 kap. 1 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Detta har skapat större tydlighet i tillämpningen av bestämmelsen, som trots allt är avsedd att vara temporär.

Genom den temporära ändringen har en företagare rätt till arbetsmarknadsstöd oberoende av vad som i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om sökande av heltidsarbete, arbete som inte utförs i anställningsförhållande, sysselsättning i eget arbete, inverkan av studier på rätten till arbetslöshetsförmåner och begränsningar i fråga om unga som saknar utbildning som ger yrkesfärdigheter. Sysselsättning i heltidsarbete som varar över två veckor utgör ett hinder för arbetslöshetsförmån.

Inte heller de bestämmelser i 2 a kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller vägran att ta emot arbete eller försummelse i fråga om sysselsättningsplanen, en plan som ersätter den eller deltagande i service ska tillämpas på arbetsmarknadsstöd som företagare får med stöd av den temporära ändringen. Om företagaren dock utan giltig orsak vägrar ta emot ett arbete som en arbetsgivare individuellt erbjudit honom eller henne, kan företagaren föreläggas en tidsperiod utan ersättning.

På basis av den temporära ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa betalas arbetsmarknadsstödet ut utan barnförhöjning, och företagarens rätt till arbetsmarknadsstöd omfattas inte av bestämmelserna om väntetid, behovsprövning eller partiellt arbetsmarknadsstöd i den lagen. I övrigt omfattas arbetsmarknadsstöd som utbetalas med stöd av de temporära bestämmelserna av de allmänna villkor som påverkar arbetslöshetsförmånens belopp, så som åldersbaserade begränsningar.

Under början av 2021 fick uppskattningsvis omkring 30 000 olika personer ett arbetskraftspolitiskt utlåtande av arbets- och näringsbyrån om arbetsmarknadsstöd för företagare. Enligt uppgifter från Folkpensionsanstalten har arbetsmarknadsstöd för företagare beviljats till i genomsnitt cirka 22 500 personer per månad under början av 2021.

Den temporära ändring som gäller företagares rätt till arbetsmarknadsstöd eftersträvar att trygga försörjningen för de företagare som inte längre är sysselsatta på heltid i sitt företag på grund av den plötsliga och överraskande nedgång i efterfrågan som covid-19-epidemin har orsakat. Epidemiläget avgör huruvida de begränsningsåtgärder och rekommendationer om begränsningar som införts för att stävja epidemin kan lindras eller avvecklas. Covid-19-epidemin orsakar således fortfarande osäkerhet i fråga om återhämtningen i konsumentefterfrågan och förutsättningarna för företagsverksamhet.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att i det osäkra läge som covid-19-epidemin orsakar trygga företagarnas försörjning genom en förlängning av giltighetstiden för den temporära ändring som gäller arbetsmarknadsstöd för företagare.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om företagares rätt till arbetsmarknadsstöd ska förlängas till och med den 30 september 2021.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Mellan den 1 januari och den 31 mars 2021 har arbets- och näringsbyråerna gett sammanlagt cirka 30 000 arbetskraftspolitiska utlåtanden om arbetsmarknadsstöd för företagare. Folkpensionsanstalten har i början av 2021 betalat ut sammanlagt cirka 50 miljoner euro i arbetsmarknadsstöd för företagare. Antalet stödmottagare har varit i genomsnitt cirka 22 500 personer per månad.

De arbetskraftspolitiska utlåtandena om arbetsmarknadsstöd för företagare beräknas vara jämnt fördelade mellan kvinnor och män. Av de företagare som har fått ett utlåtande i början av 2021 har cirka 37 procent fått det av Nylands arbets- och näringsbyrå.

Epidemiläget inverkar på huruvida begränsningarna och rekommendationerna kan lindras och avvecklas. Det är möjligt att begränsningar måste införas på nytt eller skärpas i något område om epidemiläget försämras. Förändringar i epidemiläget påverkar antalet företagare som får arbetsmarknadsstöd. Det är svårt att uppskatta hur stor risken är och hur mycket antalet sökande kan komma att öka.

Om giltighetstiden för den temporära lag som gäller arbetsmarknadsstöd för företagare förlängs och arbetsmarknadsstöd för företagare betalas ut till cirka 22 000 företagare under tiden mellan den 1 juli och den 30 september 2021, beräknas statens utgifter för förmånerna uppgå till cirka 48 miljoner euro. Om de begränsningar och rekommendationer som införts på grund av epidemin delvis kan lindras och avvecklas före sommaren 2021, är en försiktig uppskattning att ca 10 000 företagare kommer att få arbetsmarknadsstöd för företagare under perioden mellan den 1 juli och den 30 september 2021 och att förmånsutgifterna uppgår till ca 22 miljoner euro.

RP 86/2021 rd

Förlängningen av giltighetstiden för den temporära ändringen avseende arbetsmarknadsstödet för företagare beräknas öka statens utgifter förorsakade av utkomstskyddet för arbetslösa med uppskattningsvis cirka 48 miljoner euro. Anslaget under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel 33.20.52, Statsandel till grundskyddet inom arbetslöshetsförmånerna (förslagsanslag) används för utgifterna och en motsvarande ökning av anslaget föreslås i den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2021. Beloppet baserar sig på uppskattningen att arbetsmarknadsstöd ska betalas till cirka 22 000 företagare i månaden mellan den första juli och den sista september 2021 med anledning av ändringen. Antalet stödmottagare motsvarar det genomsnittliga antalet mottagare per månad under början av 2021.

Om de begränsningar och rekommendationer som införts på grund av epidemin lindras och avvecklas under de kommande månaderna, minskar behovet av arbetsmarknadsstöd för företagare och en stor del av dem som får arbetsmarknadsstöd för företagare kan återgå till vara företagare på heltid, men verksamhetsförutsättningarna beräknas inte bli normala för alla företag ännu sommaren 2021, beroende på bransch. En del av de arbets sökande som nu får arbetsmarknadsstöd för företagare kanske helt upphör med företagsverksamheten och övergår till att få arbetslöshetsförmån med stöd av de bestämmelser om utkomstskydd för arbetslösa som gäller tills vidare. Det går inte att uppskatta hur många företagare som kommer att sluta.

Enligt Folkpensionsanstaltens uppgifter har arbetsmarknadsstöd för företagare i en stor del av fallen betalats utan att förvärvsinkomsterna beaktats i beloppet av jämkad arbetslöshetsförmån. Uppgifterna är riktgivande. Det finns ingen statistik om hur många företagare som har förvärvsinkomster som ska beaktas genom jämkning men vars inkomster understiger den skyddade delen, eller om hur många företagare som inte har några förvärvsinkomster när arbetsmarknadsstödet för företagare betalas ut.

Förmånsutgifterna kan öka något också därför att en företagare som får arbetsmarknadsstöd har möjlighet att delta i sysselsättningsfrämjande service och för denna tid få arbetsmarknadsstöd till förhöjt belopp och eventuellt också kostnadsersättning. Konsekvenserna av detta bedöms dock vara små.

Att bedöma vilka kostnaderna för arbetsmarknadsstödet för företagare blir är komplicerat. Eftersom en företagare har alternativet att avsluta företagsverksamheten helt, kan han eller hon på denna grund ha rätt till arbetslöshetsförmån med stöd av de bestämmelser i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som gäller tills vidare. I detta alternativ blir kostnaderna för arbetslösheten större och det kan bli svårare att inleda företagsverksamhet på nytt senare, vilket kan bidra till att arbetslösheten förlängs.

I 14 kap. 3 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa finns bestämmelser om finansieringen av arbetsmarknadsstödet. Arbetsmarknadsstödet finansieras med statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken det till personen på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 300 dagar. Stödet finansieras till hälften med statens medel och till hälften med medel från hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd, för arbetslöshetstid efter betalningsperioden på 300 dagar till utgången av den betalningsperiod, under vilken arbetsmarknadsstöd har betalats till personen på grundval av arbetslöshet för sammanlagt 1 000 dagar. För arbetslöshetstid efter betalningsperioden på 1 000 dagar finansieras stödet så att hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd svarar för 70 procent och staten för 30 procent av finansieringen av det arbetsmarknadsstöd som betalats för att trygga försörjningen för en arbetslös arbets sökande.

För vissa arbets sökande som före den temporära ändringen har fått arbetsmarknadsstöd och därefter har fått arbetsmarknadsstöd för företagare med stöd av den temporära bestämmelsen

RP 86/2021 rd

har det sistnämnda stödet lett till att kommunen medfinansierar stödet eller att finansieringen av stödet delvis överförs på kommunen under den tid ändringen är i kraft. Enligt uppgifter från Folkpensionsanstalten fick uppskattningsvis cirka 5 500–6 500 personer per månad arbetsmarknadsstöd för företagare under början av 2021. Kommunerna medfinansierade arbetsmarknadsstödet med sammanlagt cirka 7 miljoner euro. Av det arbetsmarknadsstöd som medfinansierades av kommunerna under början av 2021 utgjorde det stöd som utbetalades med stöd av den temporära bestämmelsen cirka 7 procent.

Eftersom den gällande ändringen avseende företagares rätt till utkomstskydd för arbetslösa är i kraft bara en viss tid innebär förslaget att förlänga giltighetstiden att arbets- och näringsbyråerna måste ge nya arbetskraftspolitiska utlåtanden i fråga om de företagare som fortsätter som arbetssökande efter den 1 juli 2021. Detta beror på att en del av utlåtandena har getts för viss tid så att de gäller tills den temporära bestämmelsen upphör att gälla. Som mest bedöms det röra sig om upp till några tiotusen nya arbetskraftspolitiska utlåtanden. Det exakta antalet och den resulterande arbetsmängden för arbets- och näringsbyråerna har inte kunnat bedömas.

Om giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om företagares rätt till arbetsmarknadsstöd förlängs kommer Folkpensionsanstaltens arbetsmängd att öka. Hur mycket mer arbete det är fråga om beror på hur många företagare som ansöker om arbetsmarknadsstöd. Därtill ökar arbetet på grund av att giltighetstiden för beslut som redan meddelats måste ses över och inkomsterna av företagsverksamhet utredas.

Det bedöms att arbetsmängden för både arbets- och näringsbyråerna och Folkpensionsanstalten främst påverkas av den insats det kräver att utreda rätten till förmån i fråga om de personer som fortsättningsvis är stödmottagare. Den grundlagsenliga rätten till social trygghet och rätten att få sitt ärende behandlat på behörigt sätt och utan obefogat dröjsmål hos en myndighet kan även tyras, om arbets- och näringsbyråernas och Folkpensionsanstaltens möjligheter att avgöra ärenden som gäller utkomstskydd för arbetslösa inom den tid som föreskrivs i lag försämras.

5 Remissvar

Propositionen har varit på remiss under tiden 23–30 april 2021.

Utlåtanden lämnades av finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Ålands landskapsregering, Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet (AMS), Akava ry, Finlands näringsliv rf, Kommunarbetsgivarna KT, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, STTK rf, Företagarna i Finland rf, Tavastlands arbets- och näringsbyrå, Mellersta Finlands arbets- och näringsbyrå, Birkalands arbets- och näringsbyrå, Norra Österbottens arbets- och näringsbyrå, Satakunta arbets- och näringsbyrå, Nylands arbets- och näringsbyrå, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, Folkpensionsanstalten och Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf.

I propositionsutkastet föreslogs det att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om företagares rätt till arbetsmarknadsstöd ska förlängas till den 31 oktober 2021. Förslaget om att förlänga giltighetstiden vann understöd i de utlåtanden som lämnades.

Arbets- och näringsbyråerna föreslog i sina utlåtanden att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna ska förlängas till utgången av 2021.

Social- och hälsovårdsministeriet framförde i sitt utlåtande att regeringen kommer att föreslå en förlängning av vissa andra undantag i lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa så att de

upphör att gälla den 30 september 2021, och ministeriet anser det vara ändamålsenligt att undantagen är i kraft lika länge, med tanke på både tydlighet i lagstiftningen och ett smidigt verkställande. Folkpensionsanstalten konstaterade i sitt utlåtande att olika giltighetstider för undantagsbestämmelserna utöver andra förändringar också leder till mer arbete med informationssystemen, och att det också vad sakinnehållet beträffar vore logiskt och för kundkommunikationen tydligast om alla undantag gällde lika länge.

Ikraftträdandebestämmelsen har till följd av remissvaren ändrats så att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om företagares rätt till arbetsmarknadsstöd förlängs till och med den 30 september 2021.

6 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 juli 2021.

7 Verkställighet och uppföljning

Regeringen följer hur covid-19-pandemin utvecklas och vilka konsekvenser den har för förutsättningarna för att bedriva företagsverksamhet.

8 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2021 och avses bli behandlad i samband med den.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Bestämmelser i grundlagen som är av betydelse vid en konstitutionell bedömning av propositionen är 6 § som gäller jämlikhet och 19 § om rätten till social trygghet.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker ett krav på rättslig jämlikhet och faktisk jämställdhet. Den omfattar ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Bestämmelsen riktar sig också till lagstiftaren. Vissa människor eller människogrupper får inte genom lag godtyckligt ges en gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra människor eller människogrupper.

Jämlikhetsbestämmelsen kräver inte att alla människor i alla avseenden ska behandlas lika, om inte förhållandena är likadana. Jämlikhetsaspekterna är av betydelse såväl när människor genom lag ges fördelar eller rättigheter som när de påförs skyldigheter. Samtidigt är det typiskt för lagstiftningen att den på grund av ett visst godtagbart samhälleligt intresse behandlar människor olika bl.a. för att främja faktisk jämställdhet (RP 309/1993 rd, s. 42–43, GrUU 31/2014 rd, s. 3/I). Grundlagsutskottet har i sin utlåtandep Praxis av hävd ansett att jämlikhetsprincipen inte kan orsaka strikta gränser för lagstiftarens prövning när reglering som förutsätts av samhällsutvecklingen eftersträvas (se t.ex. GrUU 28/2009 rd, s. 2/II, GrUU 21/2007 rd, s. 2/I, GrUU 38/2006 rd, s. 2/I, GrUU 1/2006 rd, s. 2/I).

Grundlagsutskottet har brukat anse det helt möjligt att allas försörjning under arbetslöshet inte kan tryggas på samma sätt, inte ens när det är fråga om särbehandlande faktorer som gäller arbetslösa. Segregeringen måste dock anses godtagbar med hänsyn till systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 46/2002 rd, s. 6, GrUU 42/2004 rd, s. 2/II, GrUU 27/2009 rd).

RP 86/2021 rd

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Enligt 2 mom. i paragrafen ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad bl.a. vid arbetslöshet.

Enligt grundlagsutskottets betänkande (GrUB 25/1994 rd, s. 10/II–11/I) med anledning av den regeringsproposition som ledde till en reform av de grundläggande fri- och rättigheterna förpliktar bestämmelsen i 19 § 2 mom. lagstiftaren att garantera var och en som behöver grundläggande utkomstskydd en subjektiv rätt till denna lagfästa trygghet som det allmänna ska ordna. Enligt utskottet är tryggheten förknippad med vissa sociala risksituationer som räknas upp i stadgandet och de stödvillkor som det stadgas om i lag och dessutom behovsprövning och procedurer. Enligt tillkomsthändelserna för reformen om de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 74/I) innebär skyddet för grundläggande utkomst enligt 2 mom. ett mer omfattande skydd än rätten enligt paragrafens 1 mom. I sitt betänkande (GrUB 25/1994 rd) preciserade grundlagsutskottet att i de situationer som nämns i 2 mom. kan garantierna för individens grundläggande utkomst inte utgöras av den trygghet som det i sista hand föreskrivs om i 1 mom.

Osäkerheten förknippad med en utdragen covid-19-epidemi och konsekvenserna av denna osäkerhet för ekonomin innebär att verksamhetsförutsättningarna för företagen försämrats ytterligare i många branscher. På grund av att de begränsningar och rekommendationer som beror på epidemin fortsätter att gälla och människor fortfarande följer förändrade beteendemönster har konsumentefterfrågan inte återställts i alla branscher.

Syftet med de förslag som gäller företagares rätt till arbetsmarknadsstöd har varit att säkerställa att företagare tryggas den grundläggande försörjning som garanteras i 19 § 2 mom. i grundlagen.

Den utvidgade kretsen av företagare som har rätt till utkomstskydd fortsätter att gälla temporärt till utgången av september 2021 på grund av att giltighetstiden för de temporära ändringar som gäller företagares rätt till arbetsmarknadsstöd förlängs.

Den oförutsedda försämring av verksamhetsmöjligheterna och det påföljande behovet av försörjning som covid-19-pandemin orsakat beror inte på företagaren själv. Att en företagare som med stöd av de bestående bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan ha rätt till arbetslöshetsdagpenning på grund av arbetslöshet får en arbetslöshetsförmån som är lika stor som arbetsmarknadsstödet om personen upphör med sin företagsverksamhet anses inte äventyra jämlikheten med de förmånstagare som får arbetslöshetsdagpenning på grund av arbetslöshet.

Propositionen anses inte heller äventyra likabehandlingen mellan företagare, eftersom propositionen inte har några konsekvenser för de företagare som med stöd av de bestående bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har rätt till arbetslöshetsförmån när företagsverksamheten upphör. Om konsekvenserna av pandemin leder till att företagsverksamhet läggs ned avgörs rätten till arbetslöshetsförmån utifrån de bestående bestämmelserna om upphörande med företagsverksamhet i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Om företagsverksamheten kan fortgå, men det inte längre finns förutsättningar för arbete på heltid på grund av den allvarliga smittsamma sjukdomen, betalas arbetsmarknadsstöd till företagaren till följd av ändringen. Den föreslagna betalningen av arbetsmarknadsstöd ska riktas till de företagare vars försörjning det är ändamålsenligt att trygga på grund av den plötsliga och överraskande minskning av efterfrågan som den allvarliga smittsamma sjukdomen har orsakat. Den föreslagna ändringen minskar risken för att företagaren förlorar sin rätt till den primära, orsaksbaserade sociala trygghet som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen och blir tvungen att ty

RP 86/2021 rd

sig till det skydd med vilket försörjningen tryggas i sista hand i 19 § 1 mom. i grundlagen, nämligen utkomststödet.

Regeringen anser att det i propositionen inte föreslås sådana ändringar som skulle innebära att den inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (192/2020) ikraftträdandebestämmelsen, sådan den lyder i lag 232/2021, som följer:

Denna lag träder i kraft den 8 april 2020 och gäller till och med den 30 september 2021.

Lagen tillämpas på arbetsmarknadsstöd som betalas för tiden från och med den 16 mars 2020 till och med den 30 september 2021.

Om en arbetssökandes jobsökning vid arbets- och näringsbyrån har inletts senast den 15 april 2020, har han eller hon rätt till arbetsmarknadsstöd för tiden innan jobsökningen inleddes, oberoende av vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 12 maj 2021

Statsminister

Sanna Marin

Arbetsminister Tuula Haatainen

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporär ändring av 11 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (192/2020) ikraftträdandebestämmelsen, sådan den lyder i lag 232/2021, som följer:

Gällande lydelse

Denna lag träder i kraft den 8 april 2020 och gäller till och med den 30 juni 2021.

Lagen tillämpas på arbetsmarknadsstöd som betalas för tiden från och med den 16 mars 2020 till och med den 30 juni 2021.

Om en arbetssökandes jobsökning vid arbets- och näringsbyrån har inletts senast den 15 april 2020, har han eller hon rätt till arbetsmarknadsstöd för tiden innan jobsökningen inleddes, oberoende av vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 8 april 2020 och gäller till och med den *30 september 2021*.

Lagen tillämpas på arbetsmarknadsstöd som betalas för tiden från och med den 16 mars 2020 till och med den *30 september 2021*.

Om en arbetssökandes jobsökning vid arbets- och näringsbyrån har inletts senast den 15 april 2020, har han eller hon rätt till arbetsmarknadsstöd för tiden innan jobsökningen inleddes, oberoende av vad som i 2 kap. 1 § föreskrivs om att vara arbetssökande.

Denna lag träder i kraft den 20 .